

POROČILO

o predhodnih arheoloških raziskavah na parceli št. 1258/6, k.o. Gornja vas

Naročnik
Mojca Zupančič
Opekarna 23
1420 Trbovlje

Izvajalec
Arhej d.o.o.
Drožanjska 23
8290 Sevnica

Kulturnovarstveni pogoji
Št.: 02-10394/2-11-DB

Nosilec naloge
mag. Matjaž Novšak, univ. dipl. arheol.

Avtor
Sašo Porenta, absol. arheol.

Odgovorni konservator
Danijela Brišnik, univ. dipl. arheol., višja konservatorka

Ljubljana, avgust 2011

ARHEJ d.o.o.

**POROČILO O PREDHODNIH ARHEOLOŠKIH RAZISKAVAH NA
PARCELI ŠT. 1258/6, k.o. GORNJA VAS**

16.8.2011

Sodelovali:

mag. Matjaž Novšak, univ. dipl. arheol.

Petra Vojaković, univ.dipl.arheol.

Luka Šorli

Ljubljana, avgust 2011

KAZALO

UVOD	2
GEOGRAFSKI IN ZGODOVINSKI ORIS OKOLICE ŠEŠČ PRI PREBOLDU	3
METODOLOGIJA DELA IN NJEGOV POTEK	6
Opis območja in delovni pogoji	6
Delovni postopki	6
Potek dela	6
Distribucija in koncentracije	7
OPIS SOND	8
NAJDBE	12
INTERPRETACIJA REZULTATOV ARHEOLOŠKIH RAZISKAV	14
SKLEP	17
LITERATURA IN VIRI	18

PRILOGA 1

FOTOGRAFIJE NAJDB

Slika na naslovnici: Pogled proti severu na gomilo (foto: S. Porenta).

UVOD

Parcela št. 1258/6 k.o. Gornja vas, na kateri je predvidena izgradnja enostanovanjskega objekta, leži na območju registrirane enote kulturne dediščine (EŠD), ki je v Registru nepremične kulturne dediščine vpisana kot **Šešče pri Preboldu - Gomilno grobišče Gmajna** (EŠD 27277) in je varovana z varstvenim režimom za arheološko dediščino.

V skladu s kulturnovarstvenimi pogoji, ki jih je investitorki Mojci Zupančič izdal Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije OE Celje (št.: 02-10394/2-11-DB), je za predvideni poseg na parc. št. 1258/6, k.o. Gornja vas potrebno izvesti predhodne arheološke raziskave v obliki podpovršinskega terenskega pregleda z ročnimi testnimi sondami.

Izvedbo predhodnih arheoloških raziskav je investitor naročil pri podjetju Arhej d.o.o. na podlagi *Ponudbe za izvedbo predhodnih arheoloških raziskav za projekt gradnje enostanovanjskega objekta, na parc. št. 1258/6, k.o. Gornja vas (št. 043/2011)*.

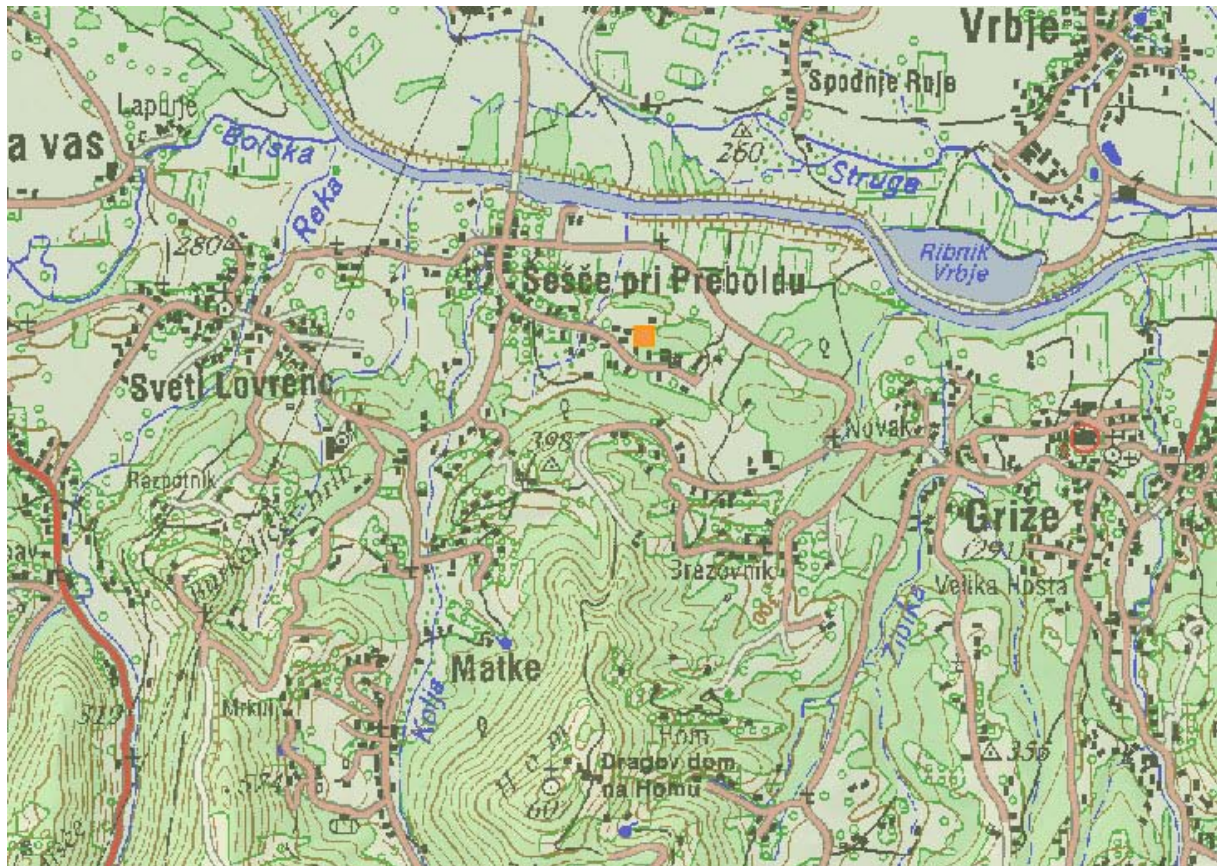
Raziskavo je odobrilo Ministrstvo za kulturo RS s kulturnovarstvenim soglasjem za raziskavo in odstranitev arheološke ostaline št. 62240-236/2011/2, z dne 4.7.2011.

Terenska dela je v enem dnevu (19.7.2011) opravil Sašo Porenta pod vodstvom Matjaža Novšaka. Uporabljena delovna metodologija je bila smiselno izpeljana iz metodologije, ki jo je za projekt izgradnje avtocest oblikoval in sprejel SAAS¹ (*Grosman, Novaković 1994*), pri čemer so bili upoštevani tudi drugi normativi arheološke stroke (*Novaković et al. 2007; Zakon o varstvu kulturne dediščine - Uradni list RS 16/2008*) ter t.i. "primeri dobre prakse".

¹ Skupina za arheologijo na avtocestah Slovenije.

GEOGRAFSKI IN ZGODOVINSKI ORIS OKOLICE ŠEŠČ PRI PREBOLDU

Šešče pri Preboldu (285 m n.v.) je manjša vas v občini Prebold v Savinjski dolini. Vas leži na terasi nad desnim bregom reke Savinje ob cesti Prebold - Žalec. Na južni strani naselja se dviga vzpetina Hom (607 m n.v.), ki se proti severu stopničasto spušča proti Savinjski dolini, zahodno od naselja se nahaja vas Sv. Lovrenc, vzhodno pa vas Griže (slika 1).

Slika 1: Zemljevid (M 1:25000) z vrisano lego obravnavanega območja (oranžen kvadrat) (vir: ©2007 Agencija za okolje RS, LUZ d.d.).

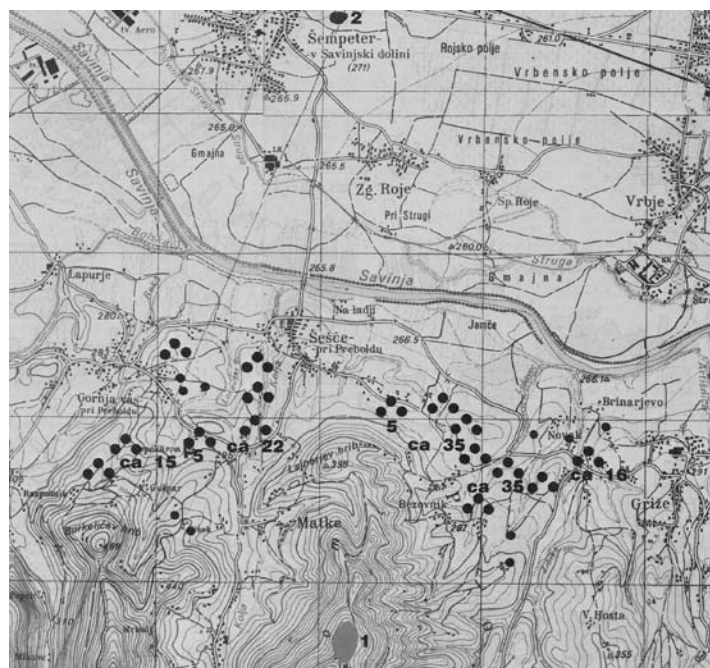
Okolica Šešče pri Preboldu je bogata v arheološkem smislu (Slika 2) in je bila v preteklosti predmet številnih arheoloških raziskav, od topografskega opisa do sistematičnih izkopavanj (Teržan 1990, 353-366). Te raziskave so vezane predvsem na prazgodovinsko starejše železnodobno poselitveno celoto, ki jo je Teržanova združila pod imenom Griže (Teržan 1990, 355) (slika 3). To celoto sestavljajo prazgodovinska naselbina na Homu, pod sv. Magdaleno, in gomilna grobišča, ki se raztezajo ob severnem vznožju Homa od Pongradca in Griž preko Šešče do Gornje vasi pri Preboldu. K njej sodijo verjetno še grobišča na levem

bregu Savinje (gomili pri Žalcu in Gotovljah in plani žarni grobovi pri Šempetru. Na področju od Griž do Šešč je več skupin gomil. Največje število gomil se nahaja na pogozdenih terasah. Najštevilnejša skupina le-teh, kar 67, leži v gozdu severno in vzhodno od Bezovnika. Te so različnih dimenzij in solidno ohranjene. Druga, nekoliko manjša skupina gomil, se nahaja v gozdu na ledini Zaglarija in Goša. Gre za 45 predvsem manjših gosto posejanih gomil. Veliko manj je gomil, ki so znotraj ali neposredno ob področju urbanistične širitve, saj so bile v zadnjih desetletjih v celoti uničene ob gradbenih in drugih posegih. Take gomile se nahajajo na območju najdišča Griže na ledini Gmajna (tu se nahaja tudi obravnavana parcela). Nekaj gomil se nahaja tudi na obdelovalnih površinah ali travnikih med Sv. Lovrencem in Šeščami. Večina teh gomil je skoraj popolnoma uničenih (Pogljajen, Novšak 2001, 4-5). Kljub temu je celotna nekropola ena od najbolje ohranjenih slovenskih gomilnih grobišč, saj je evidentiranih okoli 180 gomil, ki sta jih v letih 1987/88 popisala Janez Dirjec in Ivan Turk z Inštituta za arheologijo pri ZRC SAZU (Teržan 1990, 356). Leta 2000 sta Sašo Pogljajen in Matjaž Novšak iz podjetja Arhej d.o.o., pod pokroviteljstvom Ministrstva za kulturo RS in ZVKDS OE Celje, opravila mikrolokacijske izmere gomil in svoje ugotovitve opisala v poročilu *Mikrolociranje gomil na grobišču med Sv. Lovrencem in Grižami* (2001). Evidentirala in opisala sta skupno 124 gomil. Poleg prazgodovinskih najdb je potrebno omeniti tudi rimskodobne najdbe, ki se nahajajo med odkritim inventarjem iz gomilnega grobišča, kar nakazuje, da so med gomilami tudi antične provincialne rimske gomile oziroma vsaj naknadni pokopi v prazgodovinskih gomilah (Teržan 1990, 357).

Iz zgoraj navedenih podatkov lahko razberemo, da je okolica Šešč pri Preboldu izredno pomembna v arheološkem smislu. Izredno obsežen prazgodovinski kompleks nasebine s pripadajočimi gomilnimi grobišči, ki se nahaja na širokem območju od Prebolda do Žalca, nakazuje na izredno pomemben prostor v prazgodovini. Verjetno so takratni prebivalci izkoriščali rodovitne ravnice ob reki Savinji za poljedelstvo in živinorejo. Pomemben pa je bil tudi nadzor prometnice, ki povezuje Celjsko kotlino in notranjost Slovenije preko prelaza Trojane. Težišče razvoja in politične ter gospodarske moči se je v obdobju antike preneslo na pomembno rimsko upravno središče Celeia na območju današnjega Celja, ki te funkcije nosi še danes. V neposredni bližini Šešč pri Preboldu se nahaja tudi izjemna rimskodobna nekropola Šempeter.

Slika 2: Zračni posnetek z vrisanimi območji dediščine (svetlo modra barva) in z vrisano lego obravnavanega območja (zelen kvadrat) (vir: <http://giskds.situla.org/giskd/>).

Slika 3: Karta kompleksa Grize (vir: Teržan 1990, 355, sl. 99).

METODOLOGIJA DELA IN NJEGOV POTEK

Opis območja in delovni pogoji

Obravnavana parcela 1258/6, k.o. Gornja vas, leži na vzhodu naselja Šešče pri Preboldu. Leži na privzdignjeni rahlo valoviti terasi nad desnim bregom reke Savinje na severu in pobočjem vzpetine Hom na jugu, na ledini Gmajna.

Obravnavano območje (Priloga 1) ima kvadratno obliko in je usmerjena rahlo v smeri jugozahod - severovzhod. Površina parcele je 1443 m².

Skrozi območje potekajo infrastrukturni vodi v smislu kanalizacije in vodovodne napeljave.

V času izvedbe del je bilo vreme sončno. Temperatura je bila okoli 25°C. Tla so bila suha.

Večina parcele je poraščeno s travnikom, skrajni vzhodni del pa je poraščen z gozdom.

Zgoraj navedena dejstva niso ovirala korektne izvedbe oziroma vplivala na veljavnost rezultatov pregledov.

Delovni postopki

1. Preučevanje stratigrafije območja:

- ročni izkop štirih sond do geološke osnove oziroma delno poglobljeno v njo. Sonde (označene s S1 do S4) so smiselno razporejene tako, da smo z njimi dobili vpogled v stratigrafijo obravnavanega območja. Sonde S1 do S3 so bile izkopane na delu parcele, ki sega v varovano območje. To območje se nahaja v gozdu. Sonda S4 je bila izkopana na sredini južnega dela parcele in sicer na travniku. Ob izkopu je potekal makroskopski pregled izkopane zemljine (zbiranje in shranjevanje vseh najdb iz jam po prepoznavnih stratigrafskih enotah) in dokumentiranje ugotovljene stratigrafije vsaj na dveh profilih sonde (opisna in fotografska dokumentacija).

Potek dela

Najprej smo na podlagi predhodne kartografske umestitve določili mesto izkopa sond. Nato smo pričeli z ročnim izkopom sond. Izkopane so bile do oz. delno poglobljene v geološko osnovo ali do arheološko sterilne plasti, v primeru sonde S2 pa do arheološke strukture. Dokumentirana sta bila dva profila sond - opisno, mersko in fotografsko. Dokumentirali smo tudi potek del.

Distribucija in koncentracije

Za vse pregledano območje se izdelala grafična analiza distribucije gradbenih materialov in odlomkov keramike. Pri poenotenju absolutnih numeričnih vrednosti sta bila upoštevana dolžina prečnice znotraj ZE in stopnja vidljivosti v trenutku zbiranja (pet stopenj) v formuli

$$\text{STANDARDNA DOLŽ.} = 50\text{m} \times \text{PET} / 5 / \text{STOPENJ VIDLJ.}$$

$$\text{INTERPRETIRANO ŠT.} = \text{ABSOLUTNO ŠT.} \times \text{-----}$$

$$\text{STOPNJA VIDLJ.} \times \text{DOLŽ. V m}$$

Primerljivost rezultatov zbiranja med površinskim pregledom po prečnicah in podpovršinskim pregledom v jamah načeloma ni mogoča, je pa treba pozitivne rezultate podpovršinskega pregleda jemati kot indic, ki je pri enaki količini najdb načeloma mnogo močnejši od rezultatov površinskega pregleda. Pri številčno slabi zastopanosti prazgodovinskega ali rimskodobnega gradbenega materiala v zbranem vzorcu sicer velja, da je na podlagi enega odkritega fragmenta že mogoče utemeljeno sklepati na prisotnost sledov človekovega bivanja na mestu ali v bližnji okolici mesta najdbe. Zato vprašanje primerljivosti rezultatov površinskega in podpovršinskega pregleda pri gradivu iz tega časa nima posebne teže.

Pri gradivu iz mlajših obdobj (srednji vek do moderni čas) velja, da se fragmenti keramike in gradbenih materialov pojavljajo v večjih količinah na njivskih površinah in v jamah, izkopanih na travnikih, ki so bile prej v njivski uporabi. Glede tovrstnih najdb lahko ob siceršnjem nepoznavanju starih tehnik izboljševanja obdelovalne zemlje rečemo samo to, da so velike količine tega gradiva verjetno posledica smetenja pokrajine, kar bi potrjevalo tudi število fragmentov železa, kosti in plastike na istih površinah.

Koncentracije večjega števila keramičnega in gradbenega gradiva (ki se dopolnjujejo, deloma pa tudi pokrivajo) iz mlajših obdobj najdemo predvsem v bližini naselij, poljskih in gozdnih poti ter cest.

OPIS SOND

Sonda 1

Lega: Sonda leži na travniku na vzhodnem delu parcele, ob meji z gozdom.

Mere: dolžina 1,1 m, širina 1,05 m, globina 0,95 m.

V severnem profilu je bilo dokumentiranih 5 stratigrafskih enot:

SE 1 - ruša in humozna plast (0 - 0,03 m); peščen melj 100%; 10YR 3/2 zelo temno sivo rjava; zbite konsistence.

SE 2 - nasutje (0,03 - 0,28 m); peščeno glinen melj 100%; 10YR 7/4 zelo blede rjava; zbite konsistence; lomi se v kosih.

SE 3 - peščeno glinen melj (0,28 - 0,5 m) 95%; peščenjakovi lomljenci (1-5 cm) 5%; drobci keramičnega gradbenega materiala; 10YR 5/3 rjava; zbite konsistence.

SE 4 - peščeno glinen melj (0,5 - 0,7 m) 94,75%; 10YR 4/2 temno siva; drobci oglja 1%; drobci keramike 0,25%; prazgodovinska keramika; peščenjakovi prodniki (3-8 cm) 5%; zbite konsistence.

SE 5 - peščeno glinen melj (0,7 - 0,95 m) 100%; 10YR 5/3 rjava; železovi in manganovi oksidi; sterilna geološka podlaga; zbite konsistence.

Slika 4: Pogled na severni profil sonde 1 (foto: S. Porenta).

Sonda 2

Lega: Sonda leži na vzhodnem delu parcele, v gozdu. Leži na zahodni strani domnevne gomile.

Mere: dolžina 1,2 m, širina 1,15 m, globina 0,6 m.

V južnem profilu so bile dokumentirane 4 stratigrafske enote:

SE 1 - gozdna ruša (0 - 0,1 m); peščenjakovi lomljenci (1-5 cm) 5%; 10YR 4/2 temno sivo rjava; močno prekoreninjeno; drobljive konsistence.

SE 2 - nasutje (0,1 - 0,25 cm); glineno peščen melj 90%; 10YR 7/4 zelo blede rjava; peščenjakovi lomljenci (2-10 cm) 10%; vsebuje steklo, stiropor, recentni gradbeni material; zgleda kot premetana sterilka; drobljive konsistence.

SE 3 - struktura iz peščenjakovih lomljencev in prodnikov (0,25-0,47 cm); peščenjakovi lomljenci in prodniki (5-20 cm) 40%; glineno peščen melj 60%; 10YR 7/4 zelo blede rjava; prazgodovinska keramika; proti gomilici bolj kompaktno zloženi kamni; pada od juga proti severu in vzhoda proti zahodu - od gomile navzdol; veliko korenin; zbite do drobljive konsistence.

SE 4 - sterilna geološka podlaga (0,47 - 0,6 m); glineno peščen melj 92%; 10YR 7/4 zelo blede rjava; peščenjakovi lomljenci (2-8 cm) 8%; veliko korenin; zbite konsistence.

Slika 5: Pogled na južni profil sonde 2 (foto: S. Porenta).

Sonda 3

Lega: Sonda leži na vzhodnem delu parcele, v gozdu, severno od sonde 2.

Mere: dolžina 1,15 m, širina 1,05 m, globina 0,6 m.

V severnem profilu so bile dokumentirane 3 stratigrafske enote:

SE 1 - gozdna ruša (0 - 0,08 m); peščenjakovi lomljenci (1-5 cm) 5%; 10YR 4/2 temno sivo rjava; močno prekoreninjeno; drobljive konsistence.

SE 2 - glineno peščeni melj (0,08 - 0,52 cm) 89,75%; 10YR 7/4 zelo blede rjava; peščenjakovi lomljenci (2-15 cm) 10%; kremenovi lomljenci (1-5 cm) 0,25%; močno prekoreninjeno; drobljive do zbite konsistence; sterilna geološka podlaga.

SE 3 - sterilna geološka podlaga (0,52 - 0,6 m); peščeno glinen melj 92%; 2.5Y 7/4 blede rumena; močno prepereli peščenjakovi lomljenci (1-7 cm) 8%; zbite do trdne konsistence.

Slika 6: Pogled na severni profil sonde 3 (foto: S. Porenta).

Sonda 4

Lega: Sonda leži na travniku na južnem delu parcele (sredinski pas).

Mere: dolžina 1,06 m, širina 1,05 m, globina 0,6 m.

V severnem profilu so bile dokumentirane 4 stratigrafske enote:

SE 1 - ruša in humozna plast (0 - 0,04 m); peščen melj 100%; 10YR 3/2 zelo temno sivo rjava; zbite konsistence.

SE 2 - nasutje (0,04 - 0,14 m); peščeno glinen melj 100%; 10YR 7/4 zelo blede rjava; zbite konsistence.

SE 3 - peščeno glinen melj (0,14 - 0,52 m) 95%; peščenjakovi lomljenci (2-10 cm) 5%; drobcji oglja in keramike; 10YR 5/4 rumeno rjava; zbite konsistence.

SE 4 - peščeno glinen melj (0,52 - 0,6 m) 100%; 10YR 5/3 rjava; železovi in manganovi oksidi; sterilna geološka podlaga; zbite konsistence.

Slika 7: Pogled na severni profil sonde 4 (foto: S. Porenta).

NAJDBE

Med arheološkim terenskim pregledom je bilo odkritih in shranjenih ter v primarno obdelavo vključenih 64 najdb (pobrane so bile vse odkrite najdbe, razen ostankov stiroporja in recentnega gradbenega materiala).

Vse keramične najdbe so se ohranile v fragmentarni obliki.

Najdbe so bile oprane, pregledane ter razdeljene glede na material:

lončenina - 33 kosov (51,56%)

keramični gradbeni material - 13 kosov (20,31%)

steklo - 18 kosov (28,13%)

Glede časovne opredelitve najdb splošno velja, da je najlažje opredeljiva lončenina. Nedvomno je bilo mogoče opredeliti vse najdbe (100%), rezultati so prikazani v Tabelah 1 in 2.

SONDE				
SONDA	SE	lončenina	k.g.m.	steklo
1	3	4(NV)		
1	4	4 (NV), 5 (PRAZG)		
2	2	14 (NV)	10 (NV)	18 (REC)
2	3	1 (PRAZG)		
4	3	3 (PRAZG), 2 (NV)	3 (NV)	
SKUPAJ		33	13	18
		64		

Tabela 1: Evidentirane najdbe v sondah glede na kontekst, material in časovno opredelitev (Legenda: PRAZ - prazgodovina, NV - novi vek, REC - recentno, k.g.m. - keramični gradbeni material).

	Datacija			Skupaj
	Recentno	Novi vek	Prazgodovina	
Sonde	18	37	9	64
procenti	28,13%	57,81%	14,06%	100%

Tabela 2: Procentualno razmerje evidentiranih najdb glede na časovno opredelitev.

Največ najdb pripada obdobju novega veka, med katerimi so odlomki različne lončenine ter keramičnega gradbenega materiala oziroma opek. Pod recentne najdbe smo umestili vse najdbe iz stekla. Gre za fragmente kozarca, steklenic in okenskega stekla.

Obdobje prazgodovine je zastopano z devetimi odlomki lončenine (slika 10). Ti odlomki lončenine so majhni ter vsi sekundarno močno preoblikovani, zato je bolj natančna časovna opredelitev težja, vseeno pa jih lahko grobo umestimo v čas starejše železne dobe. Po velikosti izstopa le fragment iz svetlo sive žgane glinice, ki verjetno predstavlja del ustja in ostenja latvice (slika 11).

INTERPRETACIJA REZULTATOV ARHEOLOŠKIH RAZISKAV

Na večjem delu obravnavane parcele 1258/6 k.o. Gornja vas se danes nahaja travnik. Le njen skrajni vzhodni del je poraščen z gozdom. Ta del parcele je vpisan v register kulturne dediščine in je varovan z režimom za arheološko dediščino. Glavnina raziskav se je izvedla na varovanem območju.

Kot je razvidno iz opisov sond se stratigrafska slika spreminja glede na lokacijo sond.

Sondi 2 in 3 : Sondi S2 in S3 sta bili izkopani v gozdu in kažeta podobno stratigrafsko sliko, če izvzamemo ostanke strukture v S2, ki zelo verjetno pripada gomili. V obeh primerih je zgornjo plast predstavljala gozdna ruša (SE 1 v obeh primerih). Glede na spodaj ležečo stratigrafsko enoto (SE 2 v S2) je gozdna ruša na območju sonde S2 mlajšega nastanka. Nastala je po nasutju z recentnim gradbenim materialom. Da so v ta predel gozda nasipali različen material, je potrdil tudi lastnik sosednjega zemljišča. V sondi S3 tega nasutja ni bilo, kar pomeni, da na tem delu parcele nikoli ni prišlo do antropogenega poseganja v stratigrafsko sekvenco v smislu človeškega delovanja. V sondi S3 je pod gozdno rušo plast SE 2, ki je nastala s preperevanjem kamnite geološke osnove, tej plasti pa sledi peščeno glinen melj (SE 3), ki prav tako predstavlja arheološko sterilno geološko podlago. Sonda 3 je tudi edina sonda na obravnavani parceli, ki ne nosi nobenih vidnih arheoloških znakov.

Sonda S2 je bila namenoma locirana na rob nizke okrogle vzpetinice, ki rahlo izstopa od okolice in je prepoznavna v naravi (premera 6 metrov, višina cca. 0,9 metra). Lastnik sosednjega zemljišča je sicer trdil, da je "gomilico" nasul pri raznih posegih okoli svoje hiše, kar pa se je izkazalo za delno pravilno glede na stratigrafsko sliko v sondi S2. Nasuta je bila le že omenjena plast SE2. Lahko, da je nasutje na že obstoječem nasipu gomile. Da je vzpetinica delo človeških rok se je izkazalo pri odkritju plasti SE 3, oziroma strukture iz zaobljenih peščenjakovih lomljencev, prodnikov ter glineno peščenega melja. Med čiščenjem te strukture smo odkrili tudi večji fragment prazgodovinske latvice. Struktura oziroma plast SE 3 leži na arheološko sterilni podlagi (SE 4 v S2). Opisano nakazuje, da gre pri omenjeni "vzpetinici" za gomilo. Same strukture nismo odstranili. Gomile so bile na območju kompleksa Griž že odkrite pri sistematičnih izkopavanjih (Teržan 1990, 355-364) in topografskih pregledih (Pogljajen, Novšak 2001 - katalog št. 51) (slika 8).

Sonda 1: V sondi S1, ki se je nahajala na meji med travnikom in gozdom, se je pod travnato rušo (SE 1) nahajalo nasutje (SE 2) (debelina 25 cm). Verjetno je odloženo v mlajših obdobjih. Na območju Gornje vasi se je nahajal danes že opuščeni in sanirani glinokop.

Neuporabno zemljinu so odvažali na bližnja polja in travnike in posledica teh dogajanj je tudi plast SE 2. Pod nasutjem SE 2 se je nahajala plast rjavega zbitega peščeno glinenega melja z manjšimi peščenjakovimi lomljenci ter drobci keramičnega gradbenega materiala in žgane gline. Ta plast verjetno predstavlja nekdanjo hodno površino (travnik ali obdelovalna površina) pred nasutjem SE 2. Pod to plastjo pa se je nahajal temno siv peščeno glinen melj z drobci oglja in žgane gline, peščenjakovimi prodniki (večje koncentracije proti dnu plasti) ter prazgodovinsko lončenino (SE 4). Barva te plasti nakazuje izpostavljenost vodnemu delovanju. Potrditev, da je tu nekoč potekal manjši vodni tok, smo dobili nekaj metrov severneje od sonde, kjer je še danes vidna manjša globel oziroma jarek, ki je danes preraščen z rastlinjem in manjšimi drevesi ter grmovjem. Ta vodni tok je zarisan tudi na karti (slika 9). Pri širitvi naselja so v ta jarek speljali kanalizacijsko cev in ga delno zasuli. Zaradi zgoraj navedenega domnevamo, da je plast SE 4 sediment v nekdanjem manjšem vodotoku. Pod njim se je nahajala arheološko sterilna podlaga (SE 5), ki je enaka plasti SE 4 v S4.

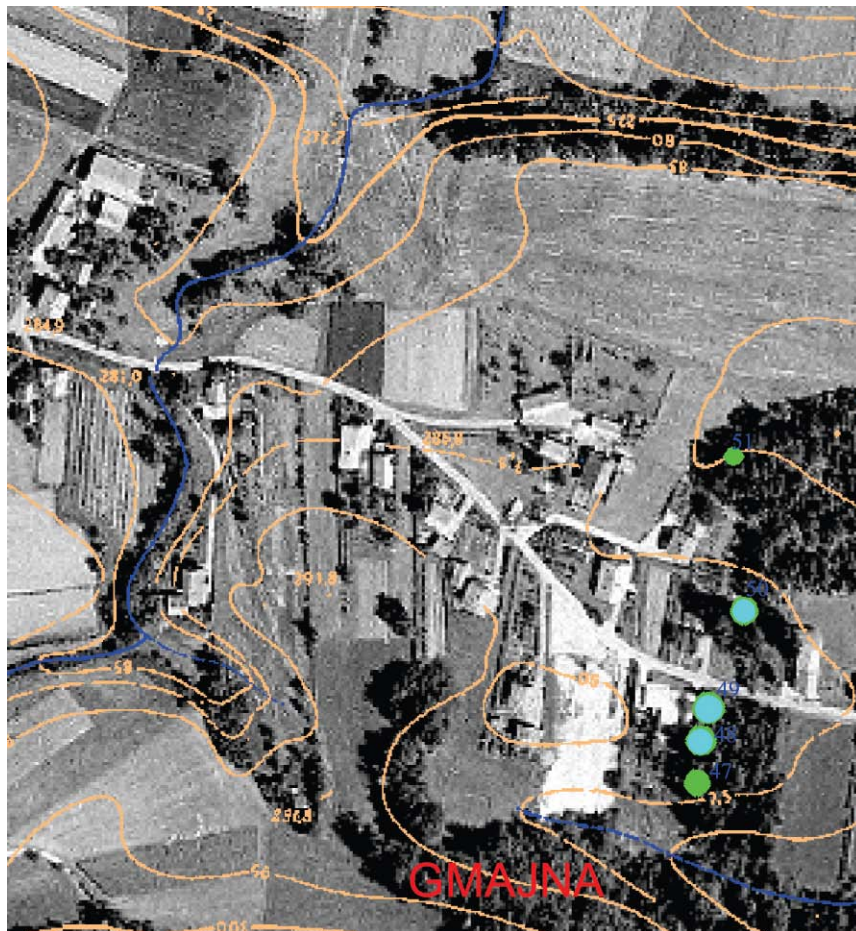
Sonda 4: Zaradi prisotnosti arheoloških znakov v zgoraj opisanih sondah smo izkopali še sondo S4 na travniku, na južnem delu parcele, da bi tudi tu preverili morebitno prisotnost arheoloških plasti. Pod travnato rušo (SE 1) se je podobno kot v sondi S1 nahajalo nasutje, ki je posledica nasipavanja materiala iz bližnjega glinokopa (SE 2). Pod tem nasutjem se je nahajala plast rumeno rjavega peščeno glinenega melja s peščenjakovimi lomljenci ter drobci oglja in žgane gline (SE 3). Poleg drobcev oglja in žgane gline, ki so nedvomno pokazatelj človeške prisotnosti, smo odkrili v tej plasti tudi odlomke prazgodovinske lončenine. Ti elementi pa dovoljujejo trditev, da je plast SE 3 v S4 del hodne površine. Precejšnja debelina te plasti (38 cm) dopušča domnevo, da je ta plast še dodatno stratificirana, kar pa iz danega profila sonde ni bilo mogoče zaznati. Pod to plastjo se je na globini 52 cm nahajala arheološko sterilna podlaga (SE 4).

Glede na arheološki potencial obravnavano parcelo razdelimo na tri dele:

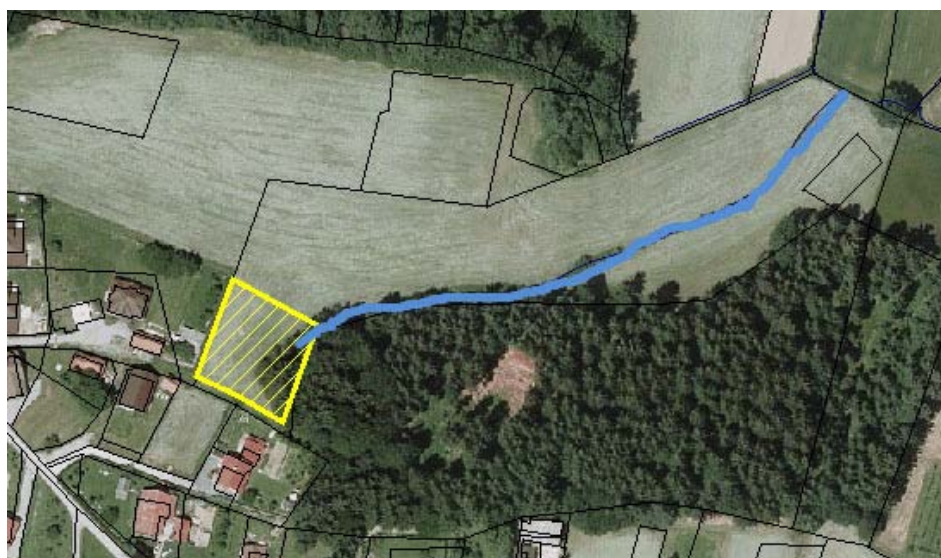
1. Travnata površina (površina 950 m²), predvsem njen zahodni in osrednji del ter skrajni jugovzhodni vogal, vsebuje antropogene znake (ogljje, ožgana glina, prazgodovinska lončenina). Tu smo na globini 14 cm dokumentirali plast SE 3 v S4 (debelina 38 cm).

2. Pas med travnikom in gozdom (površina 90 m²), kjer poteka danes že delno zasuti in s kanalizacijsko infrastrukturo poškodovani ali uničeni jarek je bil zaznan na globini 50 cm (SE 4 v S1, debelina 20 cm) ter nosi antropogene znake.

3. Na zahodnem z gozdom poraščenem delu parcele (površina 403 m²) se nahaja gomila (površina 28 m²), ki pripada obsežnemu gomilnemu prazgodovinskemu grobišču.

Slika 8: Zračni posnetek z vrisanimi gomilami (omenjena gomila ima številko 51) v okolici obravnavanega območja (vir: Poglajen, Novšak 2001, priloga 3).

Slika 9: Zračni posnetek z vrisanim tokom potoka (svetlo modra linija) in z vrisano lego obravnavane parcele (rumen kvadrat) (vir: ©2007 Agencija za okolje RS, LUZ d.d.).

SKLEP

Del parcele (z gozdom poraščeni zahodni del) 1258/6, k.o. Gornja vas leži znotraj območja enote kulturne dediščine, ki je varovano z varstvenim režimom za arheološko dediščino. Na tem delu parcele smo z opravljenim sondiranjem (Priloga 1) **odkrili izjemen arheološki potencial (prazgodovinska gomila, jarek).**

Na delu parcele, ki se nahaja izven območja enote kulturne dediščine smo prav tako **prepoznali antropogeno plast z zmernim arheološkim potencialom** (debelina plasti 38 cm).

LITERATURA IN VIRI

Arheološka najdišča Slovenije 1975, Ljubljana.

GROSMAN D., NOVAKOVIĆ P. 1994, *Arheologija na avtocestah Slovenije I, Struktura in postopki*. - Interno gradivo SAAS, Ljubljana 1994.

NOVAKOVIĆ P. et al. 2007, *Minimalni standardi izkopavalne dokumentacije: pregled stanja in predlogi standardov*. - Študija izdelana po naročilu Ministrstva za kulturo RS, Ljubljana.

POGLAJEN S., NOVŠAK M. 2001, *Mikrolociranje gomil na grobišču med Sv. Lovrencem in Grižami*. - Študija izdelana po naročilu Ministrstva za kulturo RS, Ljubljana.

TERŽAN B. 1990, Starejša železna doba na Slovenskem Štajerskem. *Katalogi in monografije* 25.

<http://arkas.zrc-sazu.si/index.php?kaj=home.main>

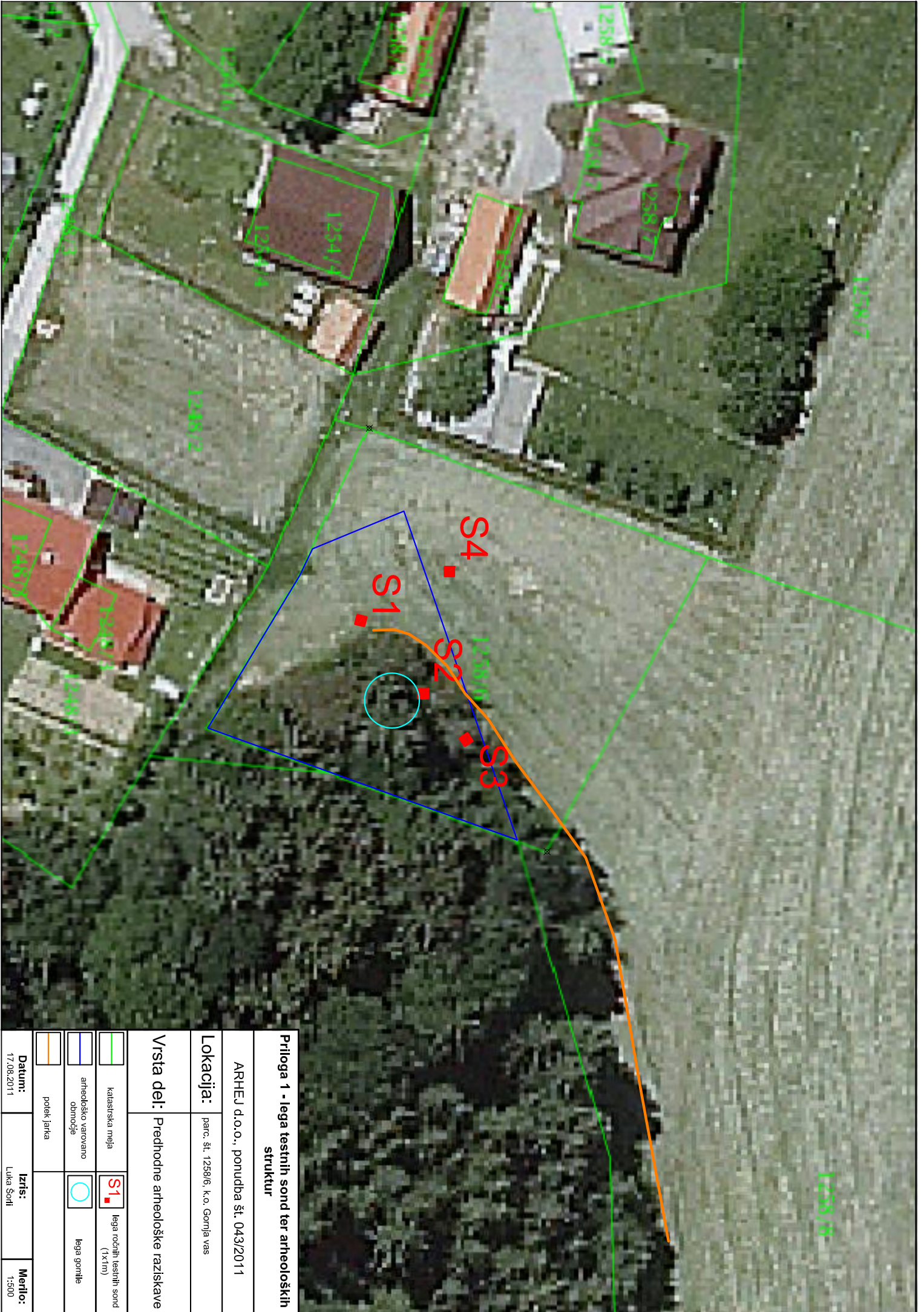
<http://rkd.situla.org/>

<http://rkg.gov.si/GERK/viewer.jsp>

<http://www.geopedia.si/>

<http://gis.arso.gov.si/atlasokolja/profile.aspx?>

PRILOGA 1

Priloga 1 - lega testnih sond ter arheoloških struktur		
ARHEU d.o.o., ponudba št. 043/2011		
Lokacija:	parc. št. 1258/6, k.o. Gomlja vas	
Vrsta del:	Predhodne arheološke raziskave	
	katastrska meja	 S1
	arheološko varovano območje	
	potek jarka	lega gorille
Datum:	17.08.2011	Izris:
		Luka Šoafi
Merilo:		1:500

FOTOGRAFIJE NAJDB

Slika 10: Odlomki prazgodovinske lončenine (Foto: S. Porenta).

Slika 11: Odlomek ustja in ostenja prazgodovinske latvice (Foto: S. Porenta).